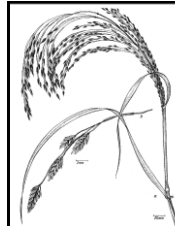

טיפוח זני טף איכותיים מותאמים לגידול בישראל

שוקי סרנגה
האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה לחקלאות, חקלאות

טף - היכרות

- שם: בן-חילף טף (*Eragrostis Tef*)
- משפחה: דגניים
- מוצא: אתיופיה
- גידול בתרבות למעלה מ-2000 שנה
- בעל מסלול פוטוסינתטי C4
- גובה: עד 1.5 מ'
- תפוחת: מכבד חופשי או קומפקטי
- זרעים בצבע לבן עד חום כהה

טף - שימוש ותזונה

- גרגירי הטף נטחנים לקמח המשמש בעיקר להכנת האנג'רה (לחם אתיופי)
- נטול גלוטן
- חלבון מלא - מכיל את כל חומצות האמינו החיוניות לגוף האדם
- עשיר בסיבים, ברזל, מגנזיום, סידן, חלבון וויטמינים
- בשנות ה-90 הוכרז הטף ע"י ארגון הבריאות האמריקאי כ"מזון על"

טף בעולם ובישראל

- עיקר הגידול והשימוש בטף באתיופיה
- בשנים האחרונות מתפתח ביקוש במדינות שונות במערב כמזון ולישימוש יוצאי אתיופיה
- בישראל קיים ביקוש של כ-8000 טון בשנה
- שוק הטף בישראל נמצא במחסור
- בשנים האחרונות, נעשו בישראל, מספר ניסיונות לגידול טף
- פוטנציאל יבול הטף בישראל 200-250 ק"ג לדונם

גידול טף בתנאי חקלאות מודרנית

- בעקבות הביקוש החל גם גידול טף בארה"ב, קנדה, אוסטרליה, גרמניה ודרום אפריקה, תוך הכנסת מיכון

בעיות עיקריות בגידול מודרני:

- זרעים קטנים – משקל אלף בין 0.25 ל-0.35 גרם
- רביצה

מחקר טף בישראל

- עבר** - בתחילת שנות ה-90 החל מחקר בראשותו של פרופ' א. בלום אשר הופסק בעקבות פתיחת היצוא מאתיופיה
- הווה** – החל מ-2015 מחקר על אקלום הגידול במימון מדען ראשי, משרד החקלאות
- עתיד** – תכנית לטיפוח זני איכות מותאמים לישראל

הנחות יסוד של המחקר בטף

- בישראל קיים ביקוש לגרגרי טף בהיקף של כ- 8,000 טון לשנה, היוצר בסיס לגידול של 30-40,000 דונם
- פוטנציאל נוסף קיים בשיווק מקומי ויצוא של "מוצרי בריאות" מוצרים נטולי גלוטן וכד'
- ניתן להתאים את טף לגידול בתנאי ישראל בטכניקות חקלאיות מודרניות
- בטף קיימת שונות גנטית רבה היכולה לשמש בסיס לטיפוח זני איכות חדשים המותאמים לגידול בישראל

פיתוח גידול הטף בישראל, 2015-17

מטרה כללית - בחינת גידול טף בישראל, התאמתו לתנאי חקלאות מודרנית ויצירת בסיס ידע לקראת גידולו המסחרי

- בחינת תגובת טף למועדי זריעה ועומדים שונים
- התאמת משטר הדברת עשבים לגידול הטף
- בחינת הטף בהיקף חצי מסחרי במספר אזורים
- אפיון השונות הגנטית באוסף קווי טף

טיפוח זני טף לגידול בישראל (מחקר מתוכנן)

מטרה כללית - פיתוח זני טף מותאמים לגידול בישראל ומצטיינים ביבול ובערכם התזונתי, כבסיס לשיווק קמח טף ומוצריו לשוק המקומי וליצוא

- אפיון גנומי של אוסף קווי טף
- אפיון איכות הגרגר באוסף קווי טף
- פיתוח סמנים גנטיים לתכונות הצמח ואיכות הגרגרים
- הכנת אוכלוסיות מוטנטים ואוכלוסיות מתפצלות לטיפוח
- סלקציה וייצוב קווים מצטיינים
- בחינת קווים מצטיינים בהיקף חצי מסחרי בשדה

אקלום גידול הטף בישראל – מטרות

